

**[„NICI SĂRBĂTORILE NU POT
TRECE...”] – de Mihai Eminescu
[25 decembrie 1881]**

Fotografie de arhiva. Mihai Eminescu de Nestor Heck – 1884. Basarabia-Bucovina.Info

Nici sărbătorile nu pot trece la noi în țară fără polemică. „Românul” impută ziarelor opozițiunii că, de unde pân-în ajunul mesajului se arătau adversare Austriei, după ce o satisfacțiune au devenit necesară ele s-au prefăcut în amice ai puterii vecine, sperând sprijinul ei, iar după publicarea satisfacțiunii ele cer depărtarea guvernului.

Lumina în care ziarul guvernamental caută să reprezinte ceea ce numește schimbările la față ale opozițiunii este cu totul falsă. Neapărat că cuprinsul meritoriu al mesajului tronului, susținând împotrivirea în contra preponderanței exclusive a unei singure puteri, da piept pentru o cauză dreaptă. Prin urmare asupra fondului cestiunii nu încapă discuție și nici nu se face. Acest fond, această idee însă e susceptibilă de forme foarte deosebite cari, fără a modifica esența lucrului, pot fi mai accentuate sau mai puțin accentuate, pot da loc la nemulțumiri diplomatice sau nu. Dacă, cu tot antagonismul intereselor, guvernul ar fi dorit a mănține bunele relațiuni formale cu monarhia vecină, modul de-a o face era simplu și uzitat. În privirea cestiunii în litigiu se putea stabili o formă de enunțare pe care s-o fi văzut înainte de publicare ministrul plenipotențiar al Austriei și, dacă n-ar fi găsit nimic de obiectat în privirea formei, dacă termenii – cu toată menținerea fondului – ar fi fost stabiliți astfel încât să nu poată fi vorba de susceptibilități atinse, ceea ce „Românul” numește o neînțelegere s-ar fi putut evita și țara n-ar fi fost silită la umilire prin scuzele d-lui Stătescu.

Văzând însă forma accentuată a mesajului, opoziția a fost în drept a crede că, prin energia termenilor, d. I. Brătianu, ca președinte de Consiliu, nu numai că urmărește o țintă politică precum e mănținerea punctului său de vedere în cestiunea Dunării, dar că ajungerea acestei ținte este chiar asigurată și că siguranța aceasta-i dictează tonul măreț al mesajului.

Așadar forma încărcată de aluziuni putea să aibă o anume însemnătate politică al cărei efect nu voia nimeni să-l slăbească prin critice premature.

Ce se întâmplă însă? Efectul în adevăr nu s-a slăbit, dar într-un înțeles cu totul invers. Pasajul relativ la cestiunea Dunării nu voia să zică nimic, el nu ascundea nici o siguranță în atingerea scopului propus și, departe de-a fi un act de curaj politic, nu era decât o ineptie imprudentă.

Din capul locului am spus că nu putem discuta cestiunile esteriore cu acea libertate cu care discutăm pe cele dinlăuntru. Teama de-a compromite cestiunile prin necunoștință de cauză, legitima îngrijire de-a nu vedea că ni se impune o responsabilitate pe care n-o putem primi pe cât timp nu suntem în poziție a cunoaște starea cestiunii și raportul ei cu constelațiunea împrejurărilor, toate acestea la un loc ne-au impus o rezervă pe care nici țara, nici noi nu avem a o regreta.

De aceea și în cestiunea Dunării atitudinea noastră s-a mărginit în a lua act de ceea ce se petrece și se zice și a susține în modul nostru atitudinea defensivă pe care guvernul pretindea că o are. Dacă la Cameră s-au făcut propuneri de soluțiune definitivă, precum a făcut-o d. Carp, nu trebuie a se uita că acest bărbat politic a făcut-o stabilind de mai nainte că e ideea sa personală și că prin enunțarea ei nu angajează responsabilitatea amicilor săi politici. Fondul cestiunii nu ne-a indignat așadar, cel puțin nu întru cât guvernul pretinde a rămânea în defensivă corectă, ci urmările umilitoare de țară ale unei stilizări despre care ne făceam iluzia că e un act politic și care nu era decât o gaminerie.

Aci se naște întrebarea: dacă guvernul a fost atât de ușor în cestiuni de formă, care trebuie să-i fie ușurința în cestiunile de fond? Oare ziarele austriace nu vor fi având cumva dreptate când susțin că umilirea d-lui Stătescu este un prognostic admirabil pentru flexibilitatea probabilă a guvernului în chiar fondul cestiunii?

Cât despre țară, ea, pierzând orice credință în oamenii politici cari o conduc și demult deziluzionată, își închipuie

că rezistența aceasta, ca și cea în cestiunea Basarabiei, nu e decât o comedie, o fabulă convenită de mai nainte pentru a acoperi cu abilitate concesiile ulterioare.

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1 ianuarie – 31 decembrie 1881

TIMPUL

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1985-1989

Vol XII

Mihai-Eminescu.Ro